

Павло Гай-Нижник

Сила
свободи

лірика життя

Павло ГАЙ-НИЖНИК

Смак свободи
&
Лірика життя

КИЇВ - 2009

ББК
84.4УКР6
Г 48

Гай-Нижник Павло.

Поезії: Смак свободи. Згадуй мене... – К.: Вид-во “Цифра-друк”, 2009. – 88 с.

До нової книги увійшли вірші, написані автором в різні роки.

Мовно-стилістичні особливості авторського письма переважно збережено.

ПАННО ПАМ'ЯТЬ!

Все минає і знов починається... Життя наше, загалом, нічим не відрізняється від життя природи. Весна змінює зиму, а потім, згодом, знову настає зима. Квіти цвітуть і відцвітають, а через певний час вони знову тягнуться до сонця і пестять наші очі красою своїх пелюсток. І лише люди здатні вигадати таку нісенітницю щодо своєї вічності та винятковості у природі. Людство, можливо, найнедосконаліше творіння природи. В ній, у природі, все вічне і ніщо не є постійним, все постійне і немає нічого вічного...

Так і в нас, у людей. Буває час – квітнемо, кохаємо, ніжимо, а потім – все відквітає, і ніхто з нас не знає чому. Лише цвіт опадає, опадає, опадає..., аж до тієї пори, заким не залишиться нічого. Ніби й не було тих чуттів. А що залишається? Залишається пам'ять.

Панно Пам'ять! Вона теж з плином часу міняється, але лише смерть може знищити її в нас. Хоча хто се знає, що знищує смерть? А поки живе пам'ять, живемо й ми. Навіть тоді, коли цвіт ген осипався, ми все одно живемо. Бо з нами і в нас живе пам'ять.

А потім знов приходиться нова весна, зовсім інша, але так схожа на попередню. Ми чомусь мріємо про те, що вже було... Можливо, в тім що "було", є наше "буде"? Може воно, минуле, шепоче нам про те, що ще буде, лише ми його до кінця не розуміємо.

І скільки б весен, знов і знов, в нас не будили б нову ласку, ніжність, чуття, і скільки б зим в нас все це не вбивали б, коли-небудь, у надвечір'я, чи посеред ночі, у безсоння, нами опанує пам'ять. І кожен з нас пригадає минуле... І тоді ми дістаємо старі запорошені світлини, листи, дарунки і згадуємо.

Згадуємо і по-новому, по-іншому, по-кращому ще раз проживаємо те, чого вже не повернути ніколи. І, о Господи, інколи кажемо ми і бачимо, скільки ж помилок та дурниць натворили ми на сім світі, скільки скарбів не зберегли, скільки тепла не подарували і не зуміли прийняти тоді... Чому, Боже, були ми настільки сліпими, що мріяли про все це і не помічали сего?!

І враз туга та сум прилетять в наші душі з небес і, воістину, це є мить чистоти людської та відвертості. Ми залишаємося сам на сам із собою, із серцем своїм, із душею. І тоді ми робимося здатними милостиво та безмежно кохати, кохати ніжно, відверто, не втрачаючи навіть краплини любові. І тоді ми готові дарувати кохання і уміємо приймати його правдиво. Тоді ми, здається, знаємо вартість тим коштовним штукам – життю та коханню. І починаємо жити по-справжньому. Це злагода Душі через Любов, але злагода по минулім.

Та незабаром настає ранок. Ми докладаємося до праці, до того, до сего... Життя буденне триває і все, здавалося б, іде гаразд. У всякому разі, так як завжди. Ми нібито все робимо так, як повинно бути, як велить нам наш розум, наше серце. Незалежно, чи весна в душах наших, чи зима. Незалежно, чи розквітаємо ми, чи квітнемо, чи одцвітаємо...

Але йде годинник, минатимуть дні, минатимуть ночі, і коли-небудь знов настане момент істини. Повернеться у душу згадка про минуле, і нам знову забাগнеться передивитися, перечитати сторінки свого, можливо ще недалекого, пройденого шляху. І знову-таки засумуємо, затужимо за недокоханим, за недоласканим, за недоніженим. За Життям!

І так буде вічно. І ніщо не повернути назад... Та й чи потрібно воно, те повернення? Хіба що на крилах згадки...

Павло Гай-Нижник.
Зі щоденника
Кам'янець-Подільський, 1992 р.

* * *

Я шукаю той шлях,
Що до Храму веде,
Де на всіх спільний дах,
Де єднання ідей.

Бо ніхто не збудує
Для себе лиш Храм,
І колись, врешті-решт,
Розірве себе сам.

13 травня 1985 р.

Смак свободи

ЗА ЩО ВОНИ ТАМ УМИРАЛИ

В сльозах стрічає зорі мати.
Все заціміло біля хати...
І ні для кого їй вже жити,
Вже нікому любов дарити.

Сини... Сини... О Боже милий!
Ти бачив сльози України?
Ти бачив горе матерів,
Що вже не матимуть синів?

Ти бачив ту жахливу мить,
Коли твоїх небес блакить
Встеляли вибухи земні
І закривавлені шматки

Уцент розірваних солдатів?
За що послали їх вмирати?
Кажі. Чого мовчиш?
Не знаєш...

Чи від ворожої навали
Вони Вітчизну рятували?
Чи "духи" вже лічили дні
До інтервенції? То ж – ні!

Кого ж вони там захищали?
За що життя своє віддали
У проклятому матерями
Далекому Афганістані?

29 вересня 1988 р.

* * *

Тебе назвав Бог – Українка,
Тобі вродливу дав красу,
Талан й співучу мову дзвінку
І душу доброзичливу.

Земля давала сили змалу,
Вкраїна ненькою була,
З дитинства ти сповна спізнала
Насолоду її тепла.

Велична нація зростила
Тебе матусею дочки,
Надай же їй від України
Того тепла і доброти.

Із материнським молоком
Вливай і їй любов до мови
І гордість, що бентежить кров
В ній українського народу.

16 грудня 1988 р.

ДО Н.С. ТА ІНШИХ...

Не відчаєм могутня Україна!
Не у сльозах прекрасний наш народ!
У відчаї ніхто не брав ще сили
(Слід ключ шукать, щоб відчинить замок).

Так, я бунтар! Я від болю і лиха
Став ним. Кохав я й любив!
Ніжність обожнявав завжди і жінку.
Хто ж винен в тому, що став я таким?!

Хто покалічив душу народжену?
Хто почуття це болотом облив?
Той, хто у відчаї, юних калічачи,
Труну Вітчизні моїй сколотив!

Ви запаскудили мову найщирішу,
Слово не в Слово, а в вигук звели,
Думку відновлену звети "позичена".
Як же ж без неї ви жити могли?

Спокою хочете! Прагнете тиші!
Страшно почути вже цокіт підків?
Крові святої страхаєтесь? Миші!
Нам вже зарання звели ви хрести!

Ні! Не поразка чекає нас нині.
Буде жорстокість в ім'я правоти.
Я щиро бажаю добра Україні,
Та у терпінні його не знайти!

23 жовтня 1989 р.

* * *

Здобути волю твою треба,
Тра вишкребти її з каменю,
Зі скреготом нігтів шаленим
Розбити духом оцю скелю.

Зубами вигризти життя,
Пробити мури головою
І розкришити їх впертям,
З в'язниці вийти на свободу.

А там, під синім небосхилом,
Упасти у джерельну воду,
Напитись, наче меду з вином,
Та милуватись на природу.

Батьків до серця пригорнувши,
І вмерти можна, ніби був
Мов птах, що сонця досягнув,
Волю у груди всім вдихнувши.

21 квітня 1990 р.

* * *

Моя Мати – Україна.
Моя Хата – Україна.
У тій хаті нема стелі,
А кімнати всі – пустелі.

Моя хата вже згоріла,
Моя Мати – постаріла.
Не одного мене Мати
Колись пестила в цій хаті.

Та стою серед руїни
Один соколом безсилим.
Б'юся крилами в вогнях,
Плаче сива Матір в злиднях.

Розлетілись соколята,
Овдовіла краса-Мати.
Колись вічно молода
Ними в пекло кинута.

Гей! Злітайте, соколята!
Час соколами ставати!
Із вогню постане Хата,
Вас Вкраїна кличе – Мати!

24 квітня 1990 р.

ПРО ЗАХЛАННІСТЬ

Ішов кудись козак давно,
Аж бачить – на землі ярмо.
Дай, думá, візьму, все ж – добро,
Щоб неньку не паплюжило.

І досі з ним оте ярмо,
Бо шкода кинути гімню,
Бо хто йо' зна, може, воно
Стане колись міндобривом.

Минув вже день, минула ніч...
Він зрозумів – то хибна річ.
Та вже нелегко знять ярмо,
Бо в шию втерлося воно.

26 квітня 1990 р.

* * *

Вставай, знівечений нарід!
Каліки, й ви підносьтесь вгору!
Усі, хто душею поник
Відкиньте відчай, знищіть втому!
Сліпі – прозрійте!
Мерлі – встаньте!
Напружте вже охлялий м'яз!
Руйнуйте мури і до волі,
Стеліть до волі собі шлях!

Хай хтось заграє на бандурі,
Щоб веселіш було іти.
Хай сили вистачить і віри
На шлях, Господь що освятив.
І ми, голодні та обдерті,
Ся вклонимо в його теплі
Лише Вітчизні напівмертвій
І більш нікому на Землі.

Не бійся вмерти!
Ти – безсмертний!
Колись вже вбитий був Христос.
Та Він не зник, вознісся врешті
Як Переможець і як Бог.
Згадай Його, і прийде сила!
Вставай і знай лише одно:
“Воскрес Христос,
Воскресне й Україна!”
Хоч як би там воно було.

8 травня 1990 р.

* * *

Чи вийдуть Люди з нас, чи ні?
Чи будуть душі наші чисті?
Чи стануть за дідів сини,
Щоб згинуть разом за Вітчизну?

Чи ще достане на мій вік
Узріти диво-пожарище,
Як кров вирує та бурлить,
Зусюди люди трутнів тиснуть.

Чи буде прагнення в народі
Утратити в скупім житті
Усе, що є, за подих волі,
Крім української землі.

Чи на очах моїх постане:
Коли розкормлена "свиня"
У ющці врешті забагряне,
Злетить із неї голова.

Скажи, Провидець, чи настане,
Прийде коли нова доба,
Й жебрацький дух наш Край зміняє
На Дух незламця-бунтаря?

20 травня 1990 р.

* * *

Я весь – як гай той по весні:
Багатобарвний, кароокий.
В душі шумить, в серці – бурлить,
У думках – тихий і глибокий.

Я всім корінням в Україні,
Міцною силою в землі.
До Бога прагну досягти,
Чоло схилити перед Ним.

Бажаю ще усю родину,
Усю квітучу Україну
В себе вселити, об'єднати
В однім гаю, в єдиній хаті,

Посеред злагоди й добра
Під дивний щебет солов'я.
Усе це – гай,
Усе це – Я.

Неначе сповнена душа,
Що край коханий оповила.
У ній така шалена сила,
Що ще не відала Земля.

Я гай співучий, просторовий, –
Квітучий, запашний, здоровий,
Такий кохаючий та ніжний,
Такий збентежений і різний.

24 травня 1990 р.

БАТЬКОВІ

Тебе вже сивина торкнулась...
Незвично так.
Не по тобі,
Вона прийшлася по весні.

Не по твоїх очах-черешнях,
Душі козацької, добра,
Таланту твого молодого,
Твого співу солов'я.

Сивина-сивина оповила тебе...
Так підступно, як старість з роками.
І у тузі частіш застаю тебе вже,
За сумними здебільшого думо-піснями.

Сивина, сивина...
Мов цигарка – життя.
Непомітно зника, як минає зоріння.
Молода-молода твоя щедра душа.
Сивина – це батьківське твоє освятіння.

29 травня 1990 р.

СМАК СВОБОДИ

Пізнав я рано смак свободи
І, мабуть, в цім моя біда,
Бо маю крила я здорові,
А простору для них нема.

17 червня 1990 р.

* * *

Скажи-но, гай,
Чи близько звідси рай?
Як близько цвіт
Той яблуневий?
Чи є там сум
Та твій журливий шелест,
Чи схожий він на наш чарівний край?

Прошелести мені, гайочок,
Чи бачив ти Господніх дочок?
Кажуть, що Місяць уночі
Малює їхні образи.
Може, стрічав між них жадану
Мою дружину та кохану?
Відраду серцю здавна цю,
Здається, Бог пішле з раю.

Зморився жити в цім смітті...
Та страшно, раптом – не знайти
Мені в Нім те, що тут зросло
Колоссям дорогим, добром.
Боюсь, батьків більш не зустріну,
Милій до рук не прилягну,
З тобою, гаю, не помрію
І раю, ген, не досягну.

17 червня 1990 р.

* * *

Коли мине весна і стихне запал мій,
Як кіс моїх торкнеться сивина,
Спускаюся я униз, де тиша і краса,
Де осінь золото кидає до моїх ніг.

Напевно, лиш тоді, знесилився від шукань,
Як лебідь, що прожив уцент пташиний вік,
Я хлюпнувся зморено в озера, де журба,
І там чекатиму вже свій останній сніг.

Милуючись рослин офіруванням,
Я відречусь від пошуків старих,
А в сповідях все вкриє сумування,
Що зірку не щастило мені знайти.

Що молодість пролітав й проборовся,
Що крила пообдер до голини
І що життя (від Місяця до Сонця)
Не зміг в коханні дати все тобі.

Тоді ж отямлюсь та заграє
Тендітна струнка у мені?
І лебедина пісня стане
У моїм серці понад всім.

Так пізно, мабуть, зрозумію
В душі кохання пригорнуть,
Що серце нашеє зімліє,
Що сльози втрати потечуть.

Так, оповивши теплий спогад,
Й тебе, лебідонька моя?,
Зустріну сніг я в нагороду
За розпотрошене життя.

11 серпня 1990 р.

ЗАГИБЛИМ В АФГАНІСТАНІ

Вони – немовби тромби в жилах,
Неначе сіль на ранах кров'яних.
І жахається в снах Батьківщина
Дотепер від страждань матерів.

Бо пливуть у очах, оповиті
Рушником українським, човни.
І нема без віночка, без квітів,
І нема де б не було труни.

А між ними у чорній хустині,
По коліна у крові й воді,
Стоїть Мати – краса-Україна –
Зустрічає героїв своїх.

Повернулися врешті додому,
В лебедині гніздечка свої.
Вони там так просили у долі
Швидше впасти в обійми батьків...

25 серпня 1990 р.

УКРАЇНЦЯМ ДІАСПОРИ

О Боже! Радник мій високий
Покинь мене в скрутний цей день.
Нехай мій погляд кароокий
Вже не турбує більш Тебе.

З тобою житиму я далі,
Навчатимусь з Твоїх учнів,
А Ти, молю Господь, благаю,
Поглянь за тую далечінь...

Аж, бачиш, там, за океаном,
Мої терзаються брати,
Колись їх предків тут застала
Важка біда страшних років.

О Боже! Дай їм ради й віри!
Нащо мені... Подай же їм
Із нею вітер з України
(Я ж бо живу в своїй землі).

Хай ним потішається в чужині,
Все ж стане серцю веселіш,
І стань порадником сумлінню
Їхніх дітей та матерів.

Хай Батьківщина в Твоїй церкві
Дасть їхнім душенькам теплінь,
Бо їм недістає так Неньки
Та українських сновидінь.

8 вересня 1990 р.

* * *

Погляну в море, та й згадаю
Ставок маленький між дугів,
Як тихо верби сум гойдають
Під мрійний шелест тополів,

Десь там, на обрії, біліє
У мальвах писанка-село,
А навкруги садок рясніє,
Казково й затишно кругом.

В височині ширя лелека,
Крильми на вітерець ляга
І слухає пісенний шепіт,
Що мовить тиші осока.

Казковий краю мій далекий,
Стужилась по тобі душа
У цім безкраїм морі й степі –
Землі, де простору краса.

14 вересня 1990 р.

* * *

Земля батьків в солодкому тумані полягла...
І діамантом рос, мов ковдрою, встеля
Ніч, своє тепло, свою любов
І мову зачарованих дібров.

Ніч... Земля батьків
Витає у полоні її снів,
В пухнастім цвіті килимів-садів
Спить Край у вільнім хмелі чистих мрій.

Свята земля...
Марія-Діва знов народжує Христа
У цім чудеснім батьківським гаю,
В цім кольоровім Божому раю.

20 вересня 1990 р.

* * *

Як дивно думка гармонує з морем,
З таємним гоміном ледь-ледь-но видних хвиль.
Як зачаровано ширя над суходолом
З вологим вітром і не зна падінь.

Як заплітається вона в самотній кущик
І ніжно стелиться на килимі піску,
Пірнає знову у глибинну гущу
І в ній розважає зколихану траву.

Звідтіль вона винирює у світло
І чайкою у височінь зліта...
Кохає думка простір так незмірно,
Що тільки в нім гармонію шука.

22 вересня 1990 р.

ЧИ В НАШІЙ ХАТІ – НАША ВОЛЯ?!

Ген, сонце сходить в синє небо
Над позолотою ланів,
І сурма вторить: браття, треба
В нас відродити велетнів!

Бо й Пушкін, той “великорос”,
Що за царевим за наказом
Наш рід в “Полтаве” хтів осміять,
Себе малим відчув одразу,
Коли у наклеп став він втілять
Слова гетьманові – накази:

“Давно без батькової слави
Ми, як воли, в ярмі жили,
У підданстві або Варшави,
Або великої Москви.
Возиться годі з москалями,
Україні царством будь пора!
Москаль жахнеться перед нами”.

Чи то, як навіть у Росії,
Її ж то вірного сина,
Наш славний, часом, дух пройняв,
То ми, від Бога українці,
Будемо кланятись, мов вівці?
Не вірю! Мовим своє “Я”!
Нам сил додасть наша земля.

І більш не вимовить Москвині,
Що мій народ не мав гордині,
“Что он не ведаєт святині,
Что он не знаєт благостині,

Что он не любіт нечето,
Что кровь готов он літь, как воду,
Что презірает он свободу,
Что нет отчизни для него”.

А ми ще змалку цю “Полтаву”
Вивчали й сорому не мали,
І плюнуть в очі москалю
Ніхто не міг.
Всі щось чекали
І бруд на себе виливали.

Коли ж всміхнулась доля раз,
Чи варто гаяти нам час?
Не краще ль нам оту “Полтаву”
Переписати на свій лад
І втрачену під нею славу
Вітчизні повернуть назад.

Пора, брати! Покажем нині,
Що є у душах в нас святині!
Благославить нас мати й доля
Бо в нашій хаті – наша воля!

24 вересня 1990 р.

* * *

О, Боже! Як же ж я кохаю
Цей край росою умиваний,
Під морочливий плач дощу,
Де надкраса наводить сум.

Як бачу дзеркальце-озерце
І в нім милується верба,
То в зачарованості серце,
Здається, битись забува...

А там, за ним, на край землі
Повилась річенька, мов стрічка,
При ній заснули мочарі
Й лунає пісня молодична –

М'яка, леліюча природу
Й захопленням налитий погляд,
Свіженький вітер й глибину,
Місток та шлях в далечину.

Вздвж шляху долевого того
Про щось задумалась калина.
Мабуть про те, що надто довго
Не смакував я ягодики

Із гілок-рученьят землистих
Її шляхетності та хисту.
А вітер лине над ланами
Із солов'їними співами.

Душа в красі цій тане наче
В краплинах та веселці вранці,
І Бога я в сльозах вмоляю:
Дай вічних літ моєму краю.

25 вересня 1990 р.

ДЕКЛАРАЦІЯ – 1990*

То – вихор мови про бажане,
Пера то опис про жадане,
То – давніх прагнень гарний злив,
То – вираз мрій у дійсність слів.

Крапля роси там в кожній стрічці,
Що замінила бурхит річки
В снагу пекельну гіркоти,
Звідки лінуємось втекти.

То – як оаза у омані,
На мить щаслива у дурмані,
Хотінь заспокоєнні жахи,
Пір'я не зловленої птахи.

30 вересня 1990 р.

---

* Декларація “Про державний суверенітет України”, прийнята Верховною Радою УРСР у 1990 р.

МАТЕРІ

Я багато знаю твого плачу,
Тихих зітхань в вечоровій млі.
Мамо, матінко, вчора Вас я бачив
У казково дивовижнім сні.

Як стужився хутко за очима,
Де самі лиш ніжність та любов,
За словами лагідними: "Сину,
Повечеряй перед мудрим сном".

Дорогі твоєї мови звуки,
Від яких все дихає теплом,
Клопітливі, працьовиті руки,
Щира ласка лагідних долонь.

Мій вірний друг у променях натхнення
І рятівник в годину найтяжку,
Тебе я бачив гарну та веселу
В ряснім та пишнім веснянім садку.

Всміхалась ти у вишитій сорочці
І волошки збирала поміж трав.
Як мало мені зоряної ночі
І сну, в яким я матінку згадав.

А зрання знов дивлюсь в далекий шлях,
Заплутаний в поверненні до тебе,
Даруй мені за сльози на очах,
Що викликав колись я через себе.

25 жовтня 1990 р.

* * *

Я хочу вмерти так,
Щоб хтось це бачив.
Щоб хтось узрів
Як час ламає гай.

Щоб плакав дощ
І хтось відчув, що втратив
Когось того,
Від чого скрізь печаль.

Щоб знав я в цю
Хвилину нескінченну,
Що сум на мить
Когось заповонить,

Що люди скажуть:
України сина
Ховаємо ми
В Україні плоть.

Щоб три верби
Зажурено стояли,
І три тополі
До небес тяглись,

Щоб у ногах
Дніпрові хвилі грали,
А над чолом
Щоб височився хрест.

5 січня 1991 р.

* * *

Не дивись на той шлях –
Він давно вже не твій.
Він тікає від тебе
нестримно,

Він проліг через нас,
Наслідив, як-но зміг,
Й залишив позаду
безупинно...

1 лютого 1991 р.

* * *

Пусти надію... Най летить.
Нащо тобі надія нині?
Зірваній квітці й у воді
Вже сподівання не потрібні.

Облиш і кинься на ножа,
Щоб не тремтіти перед смертю.
Вона не коштує й гроша,
Щоб її чекати в тихім тремті.

Піди достойно на той суд
Навіть якщо ти жив ганебно,
Але спочатку не забудь,
Що перш батьків не вправі вмерти.

Їх ти до судного кінця
В теплі своїм винен довести.
То – твоя місія свята,
То – твоє виправдання в пеклі.

1 лютого 1991 р.

ПРО СЛЪОЗИ

Чи бачив ти колись, як плачуть слъози?
Як із слъози викрапує слъоза?
Чом слъози замерзають на морозі
І чом не замерзають на очах?

Чи знаєш ти, як кат себе катує
Всередині, непізнаній самим,
І як сумління б'є його, мордує,
Коли в нім слъози плачуть мов живі?

20 червня 1991 р.

ПАМ'ЯТІ БОРЦІВ ЗА ВОЛЮ
УКРАЇНИ-РУСИ ВІД МИНУЛИХ
ДО НИНІШНІХ РОКІВ

Поставте свічку там, де стоїте.
І не турбуйтеся, що нема могили.
У нашім Краї кожне деревце
На сльозах України ми зросили.

У нашім Краї кожне озерце
Із сліз скопичилось. І вилилися ріки
Із ран сторізаних, не згоєних взірцем
Свободолюбства прадідів великих.

Кладіть же свічку там, де стоїте.
Земля ж бо наша скроплена кровю,
Бо ті плоди раєві, що їсте,
Зросли на трупах скошених героїв.

Вклоніться їм за те, що живете.
Усім – хто впав за Волю, за Ідею!
І свічку покладіть, де стоїте,
Щоб святість сяjala над нашою землею!

22 червня 1991 р.

* * *

Життя, мов блискавка, сяйнуло
Тобі в початку юних літ,
Та й пролетіло, промайнуло,
І ти уже – зів'ялий цвіт...

І поза спину озирнувшись,
Гадаєш інколи в журбі:
Невже колись я був квітучим
Чи, може, то було у сні?

Так гірко жити миттю смерті.
Та деколи, з собов на сам,
Собі міркуєш: от нарешті
Я визнаю, як і що є "там"...

23 червня 1991 р.

MORITURI TE SALUTANT!

Ніхто нас не поставить на коліна!
Немає сили дух наш надломити!
Бо з діда-прадіда нас воленька ростила,
Бо ми-но вміємо Україну любити!

Нас не злякає ворогова сила,
Катівні й гетто – все ми стерпимо!
Якщо ми будем тілом на колінах,
То духом на ногах ми все одно!

Ми будем бить, палити й підривати
Усе й усіх, хто нам почне шкодити!
Ми в крові втопим наші ґрати,
Якщо не зможем їх звалити!

У боротьбі відважні будем й вперті,
За Націю нас кат змішає з гноєм,
Та певні ми, що честь – то вище смерті,
І кожен перший – буде в нас героєм!

24 червня 1991 р.

БОРЦЯМ ОУН–УПА

Їх імена не карбували золотом,
Їм мармурові не клали хрести.
Вони писали кровію і потом
Свої наймення в земляні листи.

Їх Бог карав за те, що вище нього
Вони тримали свій стражденний Край,
Вони й грішили лиш задля святого,
І хто ще зна, чи впали вони в рай.

Не боячись безславного загину,
У прірву кидали непрожиті роки
Ті, котрі ніжили й леліяли Україну,
А доля їх кохала навпаки...

7 липня 1991 р.

* * *

Покажи мені Шлях,
Що приведе туди, де Ікони.
Подаруй мені цвях,
Який було б куди забивать.
Дай мені щось Людське,
Хоч у краплі Біблейські закони,
Щоб хоча б щось Святе
Я зумів в наших стінах вбачать.

18 липня 1991 р.

КОМУНІСТАМ

Ви вмiли славити себе й когось ганьбити
I вiрно вказувать облудливі шляхи...
Ви, як нiхто, навчились в спину бити
Коли самотні. А коли в юрбi –
    Ви професійно били вже одного
    Всiєю кодлою i стали в вишинi
    Великого кладовища, в якого
    Позрубували навиць i хрести.
Ви трупи жертв у землю не ховали –
Закидували ними ще живих.
Ви з них собi садиби клали
I вимагали “слова” вiд нiмих.
    Ви прапор свiй заляпали кровом
    I цим пишалися i ситились слiзьми,
    Котрi лилися гiркою рiкою
    I нас топили... Ви ж – на вишинi.
Та от, невдача, – перегнили костi.
Вам навиць трупи не простили зрад
I поховали всi вашi форпости...
Хто ж вас тепер вже пiднесе назад?
    Хто вам повірить, розжирiлi пузи?
    Хто вам довіри дасть вже у життi?
    Хто втримається нинi вiд спокуси
    Не плюнуть в вас й не дати по хребтi?
Й коли у гної, що ваш зрив хробак,
Вас люд судитиме й каратиме вiдкрито,
Не харкайте кровом! Тут i так
У смiттi все, усе кровом вмито...

1 серпня 1991 р.

ОКСАМИТОВИЙ НЕБОСХИЛ

Небосхил нині м'який і ніжний,
Заколусаний літнім теплом...
У молитві своїй піднебесній –
Призадуманий, мрійовий сон...

Небосхил нині ширший за небо,
Не вогневий, не хмурий – оргійний.
В ньому день погаса, та іще не начево,
У нім стелиться подих сумірний.

Небосхил нині – цар наречених,
Поцілунків і тихих розмов,
У осяті зорінь незчисленних,
Небосхил – оксамитна любов.

21 серпня 1991 р.

* * *

Ленін, Сталін, Горбачов –
Різний блиск одних підков,
Різний скрегіт ярма мого,
Миколаєвого того,
Що колись на рід весь мій
Начепив цар Олексій.

Зради, сварки, заколоти,
Мерлі, здохлі, патріоти –
Шлях московський крізь віки –
Українські Соловки
Стогнуть, плачуть у Сибіру,
Кров'ю сприскуючи віру.

Духу Храм – у тіла хлам!
Із сміття – в нове життя!
Ми з сусідами блукаєм,
В них чомусь себе шукаєм.
Пишем, плачем, пам'ятаєм,
Жебраєм і забуваєм,

Що є інший в душах Борг,
Що в особах наших – Бог...

25 серпня 1991 р.

МОЛИТВА

Царю небесний! Царю мій лесний!
Дай мені міці з смерті воскресити,
Сили дай високо хрест свій пронести.
Дай мені духу палко кохати,
Дай мені щастя вік не вмирати!

А як умру все ж я тілом, то, Боже,
Дай мені світла в останній дорозі!
Дай моїй душеньці змогу витати,
Милих і любих своїх цілувати!
Дай мені очі, щоб міг я з вишини
Бачити ніжну красу Батьківщини.

30 жовтня 1991 р.

* * *

А осінь, як підступна діва,
Заманює яскравою красою.
Як краля пишна, повна чар і дива,
Мене спокушує сумирністю злотою.

Вона так вабить свіжою журбою
І падолистом ніжним і ласкавим.
У ній, здається, я найду спокою,
Що вкрив її туманом величавим.

8 лютого 1992 р.

* * *

Той плач, як журавлиний тихий сум,
Як лебединий крик відчайний,
Як поцілунок смертний куль
І як затишок погребальний.

Очми не плачте, серцем плачте!
Так, як-но їх серця могли
І маки багряні покладьте
До їх зажурених могил.

Не плачте слізьми, не ридайте!
Бо їм нестерпний той ваш жаль,
А матерям поклін віддайте,
Що в серці носять біль й печаль.

Синів їх доля розстріляла,
Їм Янгол зрадив в чужині,
Їх мати недообіймала
Коли були вони живі...

Матусі воїнів святі...
Вони найлюбше загубили.
Тож вклонимося їм усім
Так, як сини би ся вклонили.

9 лютого 1992 р.

* * *

Гряде кінець... Який?
Не знаю...
Але коли я світ zostавлю,
Ніщо не зміниться для вас.
Мінятиметься лише час.

“Сьогодні”, “завтра” промине,
І не згадають вже мене.
Як не було...
Не втямлю я:
Невже в нас доля – забуття?

Сліди, що залишили ми,
Затруться іншими людьми.
Бо, як життя останній день,
Коротка пам'ять у людей.

Але коли мене не буде
Чи ж моя пам'ять не забуде
Усіх й усе, що дороге
Моєму серцю і святе?

Ось що мене тепер турбує.
Чи задзеркалля все ж існує?
Чи знатиму, що я – це я?
Бо так не хочу небуття!

18 березня 1995 р.

* * *

Все минає, –
  Так кажуть не раз, –
Тільки час залишається вічно,
Відквітає щораз верболоз,
Отже, все на землі – блискавично.

Час ламає уяву про все,
Він миттєвий й тривкий одночасно,
Він, здається, життя нам несе
І його ж забира так невчасно.

Час зітре колись згодом і нас,
А ми віримо в його двобічність,
Що “той” світ – це є наче екстаз,
Що у ньому і є наша вічність.

8 жовтня 1995 р.

* * *

Твоє життя уже не повернеться...
Тебе немає... Спиш на небесах.
Можливо, там тобі іще наснитися,
Як ти ходив в садочку по стежках,
Й про те смігтя, в якому мав би ритися,
Якби ще існував, коли б не був у снах,
Ти вже забув?.. А що мені приснитися?
Можливо, жах? Чи власний похорон
Та усмішки в очах живих іще?..
Розкопана гробниця на цвинтарі забутих,
Де лиш в'ється, огидним смерідом
Підтримуваний страх?
Прокльони і образи на вустах?
І те, що бачу я, як моє серце б'ється
В чужих, брудних, скривавлених руках.
А, може, "там" одне і теж всім сниться
І малюнку чи немає геть у тих міфічних снах?
Та й їх нема. Є лише гній – наш прах.

16 грудня 1995 р.

ЯЗИЧНИКОВІ

Сварог хай долю твою зліпшить,
Перун дасть блискавку у дух.
Дажбог нехай вогонь запалить
У серці твому в час недуг.
Щоби ти Хорсу шлях не перейшов,
А з ним по цій дорозі йшов.
І Велес щоб твій скарб звеличив,
Але й щоб ти до нього личив.
Від всіх недуг батьків твоїх
Убереже хай Дана чиста,
А Лада вартить хай сім'ю,
Щоб згода в ній була барвиста.
У думках щоб тобі поміг
До мудрості знайти підхід
Старий як всесвіт Світовид.
Шануй Богів величних наших,
Їх віковичний пантеон,
І світ для тебе буде кращим,
Вода – свята і свят – вогонь!

4 січня 1996 р.

* * *

Я – останній романтик віджилих часів
І новітній народжений всіх майбуттів.
Я з минулим давно увійшов в небуття
І живітиму вічно і знов – як життя.

Я тривалий, мов час, що вже був і що є,
Що ще буде тривати, як сон мертвяка.
Бо останній романтик не просто живе,
Він – в майбутнє з минулого прірви ріка.

12 жовтня 1996 р.

* * *

Кохаю до нестями, мов стою
У прірви божевілля на краю,
Немов нектар чарівний-диво п'ю
Із квітів, що зросли в раю,
І, ним збентежений, творю
Я світла для людей Зорю,
В якій не даю, не корю,
В якій немає зла й жалю,
В якій добро боготворю
Й тепло їм своє віддаю.
І ніжність дивную свою
Я в тім дарунку оселю.
Я навіть в пеклі розпалю
Вогонь пощади, не болю.
Щоб в неземнім й земнім краю
Плекали всі коханість цю.
Її загальному Життю
Я з щирим серцем віддаю
І Бога вічного молю
У душу кожного мою
Влеліяти краси Зорю,
Щоб світ схвильований своєю
Відчув потребу у маю
І сенсом щоб зробив "люблю"
Свого буття, а не "уб'ю".

11 листопада 1996 р.

* * *

Не відлітай від мене, мріє.
Прошу тебе, не відлітай.
Коли зимове сонце тліє
І сумно-темний небокрай,
Що серце літом обігріє?
Без тебе враз настане край
Надії й віри. Мріє, мріє...
Без тебе мрякнуть пекло й рай,
В душі кохання зубожіє.
Залишся, мріє, не зникай,
Бо у житті глибінь пустіє,
У мене крил не відбирай.
Без них мені весь світ сіріє,
Залишся, мріє, постривай.

12 грудня 1996 р.

СУМ

Ні, це не плач і не стогін душі,
Це не образа, яка душу п'є.
Тільки-но сум. Так сумують дощі.
Так стогном стукає серце моє.

Сум цей летить по життєвій імлі
Так, ніби краплі із неба Бог лє.
Тихо лягають вони в полотні,
А полотно – то є тіло моє.

23 травня 1997 р.

* * *

Палю цигарку. Просто неба.
Ніч пеленає в самоті.
Мені нічого тут не треба,
Я бачив досить у житті.

За Батьківщину віддавав
Всього себе, від краю і до краю.
В цій боротьбі тебе програв,
Побої й втрати пам'ятаю.

Я бив когось, хтось бив мене.
Ніхто не виграв. Всі програли.
Тебе навіки загубив,
Між тим Україну обікрали.

19 липня 1997 р.

* * *

Народе мій, не забувай мене,
Як ти забув десятки тисяч інших,
Коли їх голос потопав лише
У створеній тобою тиші.

Коли ж мене згноять брати,
Зрадять друзі, й не одного,
Зробиш з мене ти героя
І пишатимешся мною
В ще бруднішому лайні.

І, не встигши проклясти,
Просто зітреш ім'я моє,
Інших прагнучи знайти
Для наруги і побою.

Та я залишуся з тобою,
Які б історії вири
Не роздирали б світ порою,
Ти тільки виживий і твори.

Лютий 1998 р.

* * *

У метушні летим. Куди?
Туди, де плачуть солов'ї
Про дні проліті, де вогні
З'їдають роченьки мої;
Де забуття, де всі чужі
Мене увізьмуть у свої
Лави оманливі і ви
Розірвете серця в труні.
Нема любові, ні душі,
І ви – не я, а я – не ви.
Немає ніц. Лише рух вій
Останній у останнім сні.
А Богові віддам прості
Його байки, вони ж – святі.

23 серпня 2001 р.

Згадуй мене

* * *

Приголуб мене, моя голубко,
В цвіті черемшини оповий
Своїми крилечками при світлі
Полум'я весняної зорі.

Щоб забулось хоч на мить обдерте,
Страчене й злиденнеє життя,
Щоб пісенно заспівало в серці,
Щоб розквітла врода молода.

Обласкай, обніж мене, кохана,
Не шкодуй ні сил, ані себе,
Поки в цій пахучій черемшині
Нам Чорнобиль крила не обдер.

21 квітня 1990 р.

ЛЮБОВ І ГОНОР

Ну що ж, якщо вже все скінчілось
Най буде так, як сповіш ти.
Ми вдвох не вклонимо коліна,
Ми вдвох загинем в самоті.

Нехай в вишневому садку
Закряче крук, не соловейко,
Як та розлука в моєму
Коханням сповненому серці.

Що ж, яко вкоїли, так маєм:
Обоє люблячи страждаєм,
Долю-жартівку проклинаєм,
А ся вклонятися не маєм.

11 травня 1990 р.

«ЖАННІ д'АРК»

Я не знаю чи буду, о Жанно!
Так бажаний тобі у той день,
Коли станеш ти першою дамою
За фасадами злотих дверей.

Я вагаюсь, чи моє кохання,
Як сьогодні, потрібне буде
Серцю твому, коли вкриє слава
Переможницю всіх королев.

Прагну я, щоб душа бунтівлива
Знала твердо, що моє тепло
Обігріє її, коли крига
Ледом стягне підбите крило.

Щоб ти знала – як станеш в Парижі
Королевою навіть страждань,
Будеш ти мені люба, як нині,
Я піду на твій хрест катувань.

15 серпня 1990 р.

НЕ ПЛАЧ, КАЛИНО

Не плач, калино,
Скільки в нас тих сльозок
Їх не розгублюй з суму чи нудьги.
Настане час, коли засне мій мозок,
Й душа благатиме у Гóспода дощів.

Дощі, то сльози тих, що розлучились,
Я б ними з неба обіймав тебе.
Бо як ще я розчéшу коси милі,
Як обцілюю личко чарівне,

Як ласкою своєю зможу вкрити
Тебе усю, із ніг до голови,
І зрозумію, що не вмів любити
І цінувати спільні вечори.

Хай стрінуться у краплях наші очі,
Коли відчути ласки не данó,
А нині бачити їх радісними хочу,
Від того, що в любові живемó.

9 жовтня 1990 р.

* * *

Веди мене, моя любове,
В безодню зоряної мли,
У прірву зніженої «зони»,
В тендітних пальців ланцюги.

Веди в ночевий вічний злочин
Через катівню денних дум,
Попри тверезість в сяйві сонця,
Де п'яну волю обійму.

Нехай буде вона заперта
У стінах чотирьох й сліпа,
Я буду в «камері» відвертим,
Як божевільний на слова.

24 листопада 1990 р.

* * *

Слухай пташко мене моя,
Покидай той чужинний край,
І лети урізь ліси й моря,
В мій пекельно-солодкий рай.

Я у жертву тобі віддам
Ніч бентежну і стогін трав,
Подарую твоїм устам
Насолоду палких зітхань.

Я в казкову цю ніч навчу
Тебе в'юном витись в траві,
У шаленім тремтіти танку
І витати в космічній млі.

Всі спокуси, що є в саду,
Подарую умить тобі.
Покидай тую чужину
І барвінком встелись мені.

9 березня 1991 р.

* * *

Я вже не зву тебе своєю,
Вже не цілую твоїх губ
І не розламую вже скелі,
Не маю сильних й ніжних рук.

Було все сном, як манна тиха,
З'явилося щастя й пронеслось.
Нас лише вкрила його втіха,
З нами погралось і втекло.

29 березня 1991 р.

БИЛИНА ПРО СТАТІ

Ми йдемо до річки,
А вона завжди від нас тікає.
А ми приходимо, здоганяємо її
І насолоджуємося в ній...
Їй боляче, бо по душі її ходимо,
Ступаючи в нюю, каламутимо
Намулом нашим земним
Її чисту душу,
А коли вона зникає,
Приймає нас, пробачає
І дарує ласку свою,
Ми, награвшись доволі,
Виходимо з неї,
Знов наступаючи ногами
На підвалини її тепла,
На дно душі чистої...
І вона знов тікає,
І не може втекти,
Бо надто милості в ній,
Бо душа в ній кінця-краю не має.
Її залишається лише плакати.
Постійно плакати
Й мокрою бути з цього.
А ми ж так любимо цюю мокроту.
Сльози її прісними стали довіку,
Бо солі вже не вистачило в очах
На наші насолоди...
А нам так хороше ловити те,
Що від нас тікає, ніжити того,

Кому ми небажані,
Покидати тих,
Хто дав насолодитися собою
І прагне кохати...

22 червня 1991 р.

* * *

Колись за нашими дідами
Жінки ішли на Колиму.
Чи здатна ти піти в страждання,
Коли повторюєш: Люблю.

Чи пронесеш тепло снігами
І не розпродаж у зиму,
Чи не грішиш ти між словами,
Коли повторюєш: Люблю.

12 липня 1991 р.

* * *

Я чую твою сурму чарівну,
Ти кличеш тихо, трохи соромливо,
Ти звеш магічно, ніби маньячливо,
І я до тебе йду, як в дивину.

Ти кличеш голосом тендітним і прозорим
У мрійнім шелесті легіндових дібрів,
Серед озёр замлілих неозорих
В свою шляхетно-гóрдую любов.

Зтуманів я, розм'ячився, як вогкість,
Обпеленав теплом твою весну,
Обняв так ніжно ранню недоторкність,
Щоб із краси не зколихнуть й росу.

Нас пелюскáми вкрила твоя врóда,
Ліліянням лілею я встеляв,
І тільки сумно плакала природа,
Бо я у неї квітку відібрав.

13 липня 1991 р.

* * *

Лазурові неосяжні очі!
Та сумирність у пирині вій!
Ції дві маленькі світлі ночі
Синіх наших сподівань і мрій.

Ці озера пристрасті й любові,
Ці дунаї кришталевих чуттів,
Ці бентежні стрічі вечорові,
Бурхит юності та божевілля слів.

Ції очі – водограї ночі,
Ці дівочі виказки волінь,
Ці стуманені, сколихані у плоті
Свічечки оргійних сновидінь.

Ця глибінь жіночого кохання,
Піднебесна дзеркало-криниця,
Це ставків чарівне сумування
І блакитна зваба-веселиця.

Дві волошки, квітки в моїм полі,
Дві краплини ніжності морів,
Ції очі, лагідні, мов долі,
Моїх карих диво-почуттів.

18 липня 1991 р.

* * *

Давай збожеволімо разом
На мить, на годину, на рік.
На вічність століть розіллємося зразу,
Немов журавлиний крик.

Давай полетим в вишину, де свободу
Обіймем нагую в дурмані кохань.
Чи хтось ще пізнав без сльози насолоду?
Не взнали і ми... Чи не годі страждань?!

Там росами вмиють тебе тихі зорі,
Там спокоєм нас зачарує краса.
Там будемо в чистому ніжному морі,
Там в вічних садочках не в'яне весна.

Давай утічемо наскільки-но зможем,
Забудемо в парі, що є таке – жити.
А потім нас світ дожене, де всі схожі,
Де знов будем биті ми й будемо бити.

25 липня 1991 р.

ПЕРША НІЧ

Вона й не знала, що страждати
Так буде хтітися її,
Що ця мука муки ждати
Така солодка у вогні.

Вона й не знала, що у крові,
Крім болю закипає й те,
Що вирве з плоті її стогін
І пеклом солоду зросте.

27 липня 1991 р.

* * *

Було кохання і плескалось
Казковим озерцём, ставком,
В нім серце зніжено купалось,
У нім раділо і жило.
В долонях теплих зберігалось,
Лілеєю весни цвіло,
Й незмітно яось розплескалось
Та поміж пальців протекло.

27 липня 1991 р.

* * *

Якщо її зненав́дів,
Повір, ти все ж таки кохав.
Любове, скільки ж “інвалідів”
Ти наплодила! Скільки страв
Отру́йних ти серцям зварила!
І скільки знищила у них
Святої ніжності і віри
У торжество твоєї ліри.
О, скільки погубила тих,
Хто сліпо йшов стежками тво́ми,
Хто теорем ще взнатъ не встиг,
Хто вірив ліше в аксіоми.

28 липня 1991 р.

ОСТАННІЙ ВАЛЬС

Графине, будьмо, не журіться скрутно,
Я пам'ятатиму чарівну-леде Вас.
Наших молитв Всевишньому не чутно,
Станцюймо ж, люба, цей останній вальс.

А Ваші очі блискають ставками
(В кружлянні прощавальному танок),
Вони – як роси, всипані степками,
В глибинній сині ранніх волошок.

Не плачте, мила, краще мимоволі
Танцюйте весело, як на балу, на біс,
І усміхайтесь в кожному півколі –
Не коштує гра долі Ваших сліз.

27 серпня 1991 р.

БРУКІВНА КВІТКА

Тебе у сутінь обрій дав мені,
Бруківна квітка, що цвіте ночами,
О, як уміли пелюстки твої
Холодно гріти перші мої рани.

Від тебе віяло французькими духами,
Багряних губ метелик крильми в'є і мліє
В тюльпані п'яному з байдужими очами.
Ти – найтверезіша любов моя, повіє.

31 серпня 1991 р.

ПЕРЕПІЛКА

У житáх золотих, в ясних зóрях,
Де колос перу́ною ляг,
Перепілкою в моїх долонях
Ти б́илась, як серце в грудях.
Все німіло, не дихало поле,
Твій-но по́дих, чи стогін, чи голос
В піднебіссі раєвим тóне...
І крилечка останній колос
Устеляють і злáмують мляво
І мене укривáють тепляво...
Серце б́ється у стóмі й вирúє:
Перепілка солóдко цілує...

3 вересня 1991 р.

ЗГАДУЙ МЕНЕ

Згадуй мене,
Так, як згадують птахи
Весни улюблені десь в чужині,
Дощ коли плаче, вмиваючи дахи,
І коли сонце розмаює дні.

Згадуй мене, коли сум пеленає
Очі прекрасні, так милі мені,
І коли ніч колискову співає,
Згадуй у кожнім солодкому сні.

Інший коли обіймає, ти згадуй
Руки і губи вишневі мої.
І коли доля, бува, ображає,
Згадуй цілунки гарячі мої.

Згадуй мене, коли будуть стояти
В твоїй кімнаті квітки чарівні,
І як розніжено вмів я кохати
Й те, як любов дарувала мені.

22 червня 1992 р.

* * *

Я пишу тобі листа
Ніччю зимною і злою,
Місто спить, і лише я
Сумно тужу за тобою.

За тобою, як весною,
Одиноко лебідь жде
Свою милу і з журбою
В хвилі крилечка кладе.

Як тепло чекають квіти,
Як зорю чекає день –
Так, кохана, цеї миті
Я пригадую тебе.

Проминають в тузі дні,
Ночі образ твій малюють,
Губи ж ім'я шепчуть в сні
І твої уста цілують...

22 січня 1993 р.

* * *

Я хотів би стати твоїм сном,
Щоб в ніч розквітчану весною
Тебе обняти всім еством,
Твоєю впитись наготою.

Я сном би бути захотів,
Щоб колихати тебе в зорях.
Я б із краси твоєї млів
В дівочих перлових покоях.

Я сном би стати твоїм хотів,
Щоб володів тобою всею,
Я би поніс тебе у вир,
У райські солоді з енею.

30 березня 1993 р.

* * *

Я люблю тебе всю, від сльози до усмішки,
Від сумирних спокусливих тихих зітхань
До хижацьких очей надвечірнього блиску
І безтямних ночевих палких обіймань.

Щодень – захоплююсь від краю і до краю,
Від тіла до душі, від дум до слів: «ти мій»,
Кохаю всю тебе, від поцілункового раю
До нерухомості у сновидінні вій.

2 квітня 1993 р.

* * *

Не пишу до вас, хоч сумую,
Не кличу, хоча й весь в журбі,
Не лелію вже Вас, не цілую,
Хоча й все іще бачу у сні.

Хоча ніжу в думках Вас й бажаю,
Та в минуле уже не вернусь,
І, кохаючи Вас, – пам'ятаю
І щоб забути навіки молюсь.

6 березня 1996 р.

* * *

Якби ти знала, мила моя,
Як я сумую за тобою,
Ніщо мене не веселить,
Ні пісня, ні небес блакить,
І ні вино хмельних ночей,
І ні ранковий сміх дітей.

Я просто тужу в самоті,
Як квіти зм'яті по житті,
Так скучив я за тим теплом,
Яким ти гріла мою кров,
За поглядом сумирно-дивним,
За рухом вій твоїх чарівним.

Нас примха долі розлучила,
А Бог забув дати людям крила.
Я полетів би, наче птах,
Лише щоб на твоїх устах
«Люблю» магічне прочитати
І знов збентежено кохати.

7 березня 1996 р.

* * *

Коли ти спиш, ти схожа на дитя,
Як світ початку існування,
Крихка й незнана, мов життя,
Як чистая росинка зрання.

Цнотлива бездоганність, де нема
Недоліку в гармонії природи,
Де ліній досконала гра
Первісністю чарує вроди.

Беззахисна, як ніжність. Дивина
Утаємничена у кожній твоїй рисі,
Зорі магічність неземна,
Здається квітне в заколиссі.

Коли ти безтурботно спиш,
Зледяна земним теплом,
Милуюсь я і мрію лиш
Твоїм коханим стати сном...

5 грудня 1996 р.

* * *

Не сплю ночами й не живу,
Без тебе наче й не існую,
Лише єдину молитву
Все вторю Богові й малюю
В уяві, ніби наяву,
Як ніжно й пристрасно цілую
Вуста розтулені, й пливу
Між стегон знадливих, й втопаю
В палких обіймах і нову
Тебе для себе відкриваю.

Квітень 1998 р.

* * *

Ми, наче спільні берегі
Єдиної ріки потóку,
Її плекáємо щороку
І від відліги до зими
Підтримуем оцю морóку,
Себе тримаємо в ярмі
І не даєм зробити кроку
Кожен до своєї сторони.
Твій берег настогід мені,
А з іншого зваблívий боку.
Коли ж зближаємося ми –
Між берегів нема потóку.
Коли б місточок ми звелі –
Він об'єднав би нас, аж по́ки
Стрімкії води б розлилі
В солонім морі свої сто́ки,
І ми б невídимі булі.
Тоді б, в далекій далині'
Ми б вчили течії уроки,
А я б тебе вже не узрів
І іншу б річку полюбив...

3 червня 1997 р.

ДЗВІНОК

Ти подзвонила з чужого міста
І запитала чи твій ще я,
А я в розгубі плечми лиш стиснув
Й твоє повторюю ім'я.

Цей ніжний голос, наче мрію,
Давно відчути знов чекав,
А тут, стою і мов би млію,
Неначе слів позабував.

"Приїду я, лише скажи!", –
Ти повторила разів кілька...
О, Боже милий, підкажи:
Це моя доля чи помилка?

Бог промовчав. Лиш з далини
Твій з тремтом голос долунав,..
І я цигарку запалив
Та й мовчки слухавку поклав.

4 червня 1997 р.

НІЧ САМООБМАНІВ

Ти не приїдеш, достемénно – ні,
Та я й тебе не клікав з-за тумáнів.
Чому ж, незнаю, сумно так мені
Стало в цю ніч, у ніч самообмáнів.
Чи то цей дощ вдаряє по струні
Так безсорóмно таємні́х бажáннів
За те, що втік тоді, вже в давнині́,
За те, що не вернóвсь, що не сказав тих слів,
Які чекала так, що шепотіла в сні...
Самотність ця і тóга – долі гнів
За те, що завтра їх не скáжу в млі,
За тую ніч твої́х самообмáнів.

14 серпня 1999 р.

* * *

Кохана моя, ти – і радість, і біль.
Ти – повітря, яке я вдихаю.
Ти – тепло, що мене зігрів звідусіль,
Ти – життя все моє. Я без тебе не маю
Ані сну, ані дня... Наче в вир божевіль
Свою душу, мов в пекло, вкидаю.
Сонце мрякне, а туга моя, немов сіль,
Роз'їдає зкривавлену рану, і краю
Серце я, бо немає вже сил
Жить і дихать без тебе. Не знаю,
Як між нами розвіяти цю заметіль,
Бо безмірно лиш разом бажаю
Я пройти по цім світі з тобою поспіль.
А без тебе – у пекло... І, може, ти з раю
Колись, з дозволу Бога, в лабиринт підземіль
Прошепочеш луною мені: "Я кохаю".

Травень 2002 р.

* * *

Тебе я п'яну розривав
Поміж келішками з вином,
Розміж забутими дівками
В плечах розідраних кричав,
Зливаючись з Софії дзвоном,
Цнотливими задушений руками.
На тобі віддано вмирав
Життєвим нашим перегоним,
Пекельними розбещений вустами.

Вересень 2002 р.

* * *

Моя кохана – світ мій незбагнений,
Незнаний зовсім й видимий наскрізь,
Мій Янгол, сон мій нездійснений,
Який, насправді, був уже колись.
Моя омана й вир надій сказаний,
Ночевих оргій і сварливих сліз,
Вогонь цілунків гаряче-шалений,
Який крізь нас у пристрасті проріс
І обпалив мій ніжний рай зелений,
Залишив в серці вічний зріз –
Моє кохання – вирок мій, окремий,
Й життєвого шляху узвіз.

11 січня 2003 р.

* * *

Перед іконою стою
Не каючися вже, й не зву
Святих на поміч. Не молю.
Без болю й жалю розірву
Душу спустошену свою.
Нап'юсь кохання і назву
Його я карою. Згорю
В палкому пеклі, розірву
Чуття своє. В жінках втоплю,
Що тіло продають на гру
Грошам і хмелю, ту зорю
Якою ти була, і вмру
З тобою, янгол мій. Спалю
Усі мости і так піду
Від тебе геть. Я не корю
Ні в чім нікого. Тільки млу
В свою дорогу захоплю
І з шляху твого заберу,
Щоб ти знайшла нове "люблю".
Чи Бога в свідки оберу,
Йому ж відомо, як з раю
Його впав Янгол, і збагну
Чому тебе не розлюблю.

4 травня 2003 р.

* * *

Нікого так не прагнув обіймати
Й нікого так не обіймав,
Як лиш тебе одну. Кохати
Я жодну жінку не бажав
Так, як тебе... і цілувати
Не вмів ніколи. Не втрачав
Свідомість й міру. Душу рвати
Свою й твою не вмів. Не знав
Безтямства в серці й що бажати
Тебе до скону буду...

Я жадав
Любові вічної й віддано кохати.

13 червня 2003 р.

ЗМІСТ

Панно Пам'ять! (Зі щоденника)	3
Я шукаю той шлях, що до Храму веде	6

СМАК СВОБОДИ

За що вони там умирали?.....	8
Тебе назвав Бог – Українка	9
До Н.С. та інших	10
Здобути волю тую треба	11
Моя Мати – Україна	12
Про захланність	13
Вставай знівечений нарід!	14
Чи вийдуть Люди з нас, чи ні?	15
Я весь як гай той по весні.....	16
Батькові.....	17
Смак свободи.....	18
Скажи-но, гай, чи близько звідси рай?.....	19
Коли мине весна і стихне запал мій.....	20
Загиблим в Афганістані.....	21
Українцям діаспори.....	22
Подивлюсь в море, тай згадаю.....	23
Земля батьків в солодкому тумані полягла.....	24
Як дивно думка гармонує з морем.....	25
Чи в нашій хаті – наша воля?.....	26
О, Боже! Як же-ж я кохаю цей край	28
Декларація – 1990.....	29
Матері.....	30

Я хочу вмерти так, щоб хтось це бачив.....	31
Не дивись на той шлях	32
Пусти надію... Най летить.....	33
Про сльози.....	34
Пам'яті борців за волю України-Руси.....	35
Життя, мов блискавка, ...	36
Morituri te salutant!.....	37
Борцям ОУН-УПА.....	38
Покажи мені Шлях,.....	39
Комуністам.....	40
Оксамитовий небосхил.....	41
Ленін, Сталін, Горбачов	42
Молитва.....	43
А осінь, як підступна діва.....	44
Той плач, як журавлиний тихий сум.....	45
Гряде кінець... Який? Не знаю.....	46
Все минає.....	47
Твоє життя уже не повернеться.....	48
Язичникові.....	49
Я – останній романтик відживших часів.....	50
Кохаю до нестями.....	51
Не відлітай від мене, мріє.....	52
Сум.....	53
Палю цигарку. Просто неба.....	54
Народе мій, не забувай мене.....	55
У метушні летим. Куди?.....	56

ЗГАДУЙ МЕНЕ

Приголуб мене, моя голубко.....	58
Любов і гонор	59
“Жанні д'Арк”	60
Не плач, калино	61
Веди мене, моя любове.....	62
Слухай, пташко, мене моя.....	63

Я вже не зву тебе своєю.....	64
Билина про статі.....	65
Колись за нашими дідами	67
Я чую твою сурму	68
Лазурові неосяжні очі.....	69
Давай збожеволімо разом.....	70
Перша ніч.....	71
Було кохання і плескалось.....	72
Якщо її зненавидів	73
Останній вальс.....	74
Бруківна квітка.....	75
Перепілка	76
Згадуй мене.....	77
Я пишу тобі листа.....	78
Я хтів би стати твоїм сном.....	79
Я люблю тебе всю, від сльози до усмішки.....	80
Не пишу до вас, хоч сумую.....	81
Якби ти знала, мила моя.....	82
Коли ти спиш, ти схожа на дитя.....	83
Не сплю ночами й не живу.....	84
Ми, наче спільні береги	85
Дзвінок	86
Ніч самообманів	87
Кохана моя, ти – і радість, і біль.....	88
Тебе я п'яну розривав	89
Моя кохана – світ мій незбагнений.....	90
Перед іконою стою	91
Нікого так не прагнув обіймати	92

Літературно-художнє видання

Гай-Нижник Павло Павлович

СМАК СВОБОДИ
&
ЛІРИКА ЖИТТЯ

Вірші

В авторській редакції

Оригінал-макет
Павла Щегельського

Обкладинка
Ольги Гай-Нижник

Підписано до друку з оригінал-макету 19. 10. 2009.
Формат 84x100/₃₂. Папір офсетний.
Гарнітура Лінотип. Обл.-вид. арк 2,65.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи:
серія ДК, № 2366 від 08. 12. 2005 р.

Віддруковано в друкарні «Видавництво «Фенікс»
Св-во ДК 271 від 07.12.2000 р.
03680, м. Київ, вул. Шутова, 13Б.

Гай-Нижник Павло Павлович – доктор історичних наук. Народився 1971 р. в м. Дунаївці на Хмельщині. Закінчив історичний факультет Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту ім. В. Залозського. З 1995 р. мешкає в Києві. Автор понад 200 наукових публікацій та 8 наукових монографій. Працює в системі Національної академії наук України.

“Смак свободи” – друга збірка поезій автора.

